

CHAPTER «PEDAGOGICAL SCIENCES»

PREPARING FUTURE TEACHERS TO INTERACT WITH EARLY AND PRESCHOOL-AGE CHILDREN IN CONSTRUCTIVE ACTIVITY

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ РАНЬОГО І ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНСТРУКТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Yuliia Volynets¹

Nadiia Stadnik²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-531-0-40>

Abstract. At the present stage, changes are taking place in preschool education: improving the content of education; introducing modern approaches to organizing educational interaction with children of early and preschool age; introducing modern approaches and using innovative technologies in the process of organizing educational interaction with children of early and preschool age. Future educators of preschool educational institutions in the process of planning and methodological support of constructive activities with children of early and preschool age should be prepared to implement the following important tasks: take into account psychological, physiological, socio-economic aspects, support educational interaction with children of early and preschool age in constructive activities based on personally oriented and activity-based approaches, pedagogically justify the choice of appropriate forms, means and methods; contribute to the formation of aesthetic tastes of children, provide suitable

¹ Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer of the Department of Preschool Education,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ukraine

² Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Teacher of the Department of Pedagogy
and Psychology of Preschool and Primary Education,
Communal Institution of the Kyiv Regional Council
"Bila Tserkva Humanitarian and Pedagogical Professional College", Ukraine

conditions for the full development of the future creative personality; use innovative technologies in the upbringing and development of children; actively cooperate with parents of children; provide psychological and pedagogical support in the process of constructive activities with pupils of the preschool educational institution. Future preschool teachers should realize the importance of using a personally oriented approach, which requires organizing pedagogical support for the educational process on the basis of respect for the child and taking into account the peculiarities of his or her individual development. The purpose of the article is to scientifically substantiate and experimentally verify the features and pedagogical conditions of training future educators to interact with children of early and preschool age in constructive activities based on the material of the academic discipline «Design and Experimentation in Early Childhood Education». To achieve the set goal and solve the research tasks, a set of scientific research methods was used: theoretical (analysis, synthesis, analogy, comparison, classification, systematization, generalization, and forecasting to clarify the state of the research problem in the scientific literature); empirical (pedagogical observation, questionnaires, testing, conversation, survey, interviewing); statistical (methods of mathematical statistics (for quantitative and qualitative analysis of empirical data, establishing their reliability and plausibility)). *Practical implications.* In the process of studying the discipline «Design and Experimentation in Early Childhood Education», students use the practical material of a certified electronic training course, which is posted on the platform, which is accessible to students of the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 012 Preschool Education of the Faculty of Pedagogical Education of the Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University. *Value/originality.* We revealed key concepts on this topic; and characterized the essence of the problem of forming the readiness of future educators to interact with children of early and preschool age in constructive activities based on the material of the academic discipline «Design and Experimentation in Early Childhood Education»; determined the main means of forming in future educators the skills of interaction with children of early and preschool age in constructive activities; determined the criteria, indicators, and levels of formation of the readiness of future educators to interact with children of early and preschool age; described the state of

readiness of future educators to interact with children of early and preschool age in constructive activities; clarified the pedagogical conditions and highlighted the results of their implementation in the process of preparing future educators to interact with children of early and preschool age in constructive activities.

1. Вступ

Дошкільна освіта покликана гармонійно та цілеспрямовано готувати дитину до перспективного активного життя, створивши умови для реалізації природного потенціалу кожного вихованця з опорою на загальнолюдські й національні цінності. Чинниками успішної реалізації завдань творчого розвитку дітей є: творчий, інтелектуальний потенціал майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), орієнтація на уподобання дітей через реалізацію принципу «дитиноцентризму», готовність до вияву високого внутрішнього рівня самоорганізації у педагогічному колективі в інтересах кожної дитини. Дошкільна освіта є першою ланкою в становленні та розвитку дитини як особистості [1]. Здійснюючи аналіз Державного стандарту дошкільної освіти нами було досліджено його ключові положення, зокрема було визначено, що оновлений документ (від 12.01.21) [2] ґрунтується на компетентнісному підході.

У дошкільному віці закладаються основи конструктивної діяльності, самостійності, досвід емоційного спілкування, що значною мірою стає передумовою для всього подальшого розвитку кожного вихованця. Відтак заклади дошкільної освіти є первинною ланкою неперервної системи освіти України, організація якої базується на чинних нормативно-правових документах: Законі України «Про дошкільну освіту» (2024), Законі України «Про освіту» (2017), Національній доктрині розвитку освіти (2002), Положенні про заклад дошкільної освіти (оновлені зміни від 26.09.2023), Державному стандарті дошкільної освіти (2021).

Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку досліджували такі зарубіжні фахівці, як: Ф. Баррон, А. Біне, Д. Гілфорд, А. Маслоу, К. Роджерс, Ч. Спірмен, Д. Томсон. Також це питання вивчали такі наші науковці як Л. Артемова, В. Моляко, Я. Пономарьов,

К. Щербакова, Я. Шубінський та вітчизняні сучасні вчені В. Горбатих, А. Давидчук, В. Нечаєва, Л. Парамонова [4].

Актуальність проблеми та відсутність її глибокого дослідження у сучасній теорії та практиці зумовили вибір теми статті «Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності». Визначальними для нас є такі терміни як: конструювання з дітьми раннього і дошкільного віку, конструктивна діяльність, партнерська взаємодія, підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності.

На підставі аналізу наукових досліджень визначаємо, що дошкільний вік є найбільш сприятливим періодом для формування предметно-практичної, технологічної компетентності, власне, як і інших компетентностей дитини раннього і дошкільного віку, а також конструктивних умінь, адже цей віковий період сприятливий для розвитку пізнавального інтересу, розвитку мовлення й мислення; зростає можливість для самостійного застосування набутих знань з конструктивної діяльності, контролю результатів власної діяльності; формування трудових умінь, доводити розпочату справу до кінця.

2. Підготовка вихователів до взаємодії з дітьми в конструктивній діяльності

Державний стандарт дошкільної освіти (2021 р.) [2], як загальновідомо, спрямовує зусилля вихователів на розвиток творчого потенціалу дитини. Важливо своєчасно підтримати досягнення індивідуальної своєрідності життєвого шляху вихованців, надати належного психолого-педагогічного супроводу для повноцінного розвитку майбутньої особистості.

Особливої значущості проблемі впливу конструктивної діяльності на розвиток дітей дошкільного віку у своїх наукових дослідженнях надавали такі науковці, як: І. Біла, Г. Борин, Ю. Волинець, Н. Гавриш, Н. Голота, Ю. Грицькова, Ю. Демидова, В. Журенко, А. Івершинь, Л. Калуська, Т. Комарова, А. Костак, Н. Котелянець, Ю. Котелянець, К. Крутій, О. Літіченко, О. Маричева, Н. Стаднік, О. Пискун, О. Половіна, Т. Поніманська, О. Попович, В. Сухар, А. Федорович, L. Avramidou, S. Hadjiachilleos, S. Papastavrou та ін.

Зокрема, цією проблемою цікавилися такі видатні дидактики, як: Л. Артемова, В. Беспалько, І. Богданова, А. Богуш, В. Бондар, Е. Карпова, Н. Лисенко, О. Мороз та інші. Науковці у своїх дослідженнях висвітлювали зміст, методи, прийоми, технології, сучасні форми навчання студентів. Дослідження науковців І. Беха, І. Дичківської, Л. Козак, І. Кондратець, Н. Лисенко, О. Половіної, А. Харківської, А. Чаговець доводить, що особистісний вектор фахової підготовки майбутніх вихователів робить акцент саме на розвиток моральних якостей майбутніх вихователів, вчить їх будувати емоційну взаємодію з вихованцями [3].

Визначимо поняття «конструювання» та значення дитячого конструювання в житті дитини. Термін «конструювання» походить від латинського слова «construere», що означає створення моделі, побудова, приведення в певний порядок і взаємовідношення різних окремих предметів, частин, елементів. Конструювання належить до продуктивних видів діяльності, оскільки спрямовано на отримання певного продукту [3, с. 292].

Дослідниця Н. Гавриш у своїх наукових працях зазначає, що «дитяче конструювання – це створення різних конструкцій і моделей з будівельного матеріалу й деталей конструкторів, виготовлення виробів з паперу, картону, різних матеріалів природного походження. Відмічає, що у технічному конструюванні діти відображають об'єкти, що реально існують, а також придумують вироби за асоціаціями з образами з казок, фільмів» [6].

Погоджуємося з думкою Ю. Демидової, яка підкреслює, що, «конструктивна діяльність вимагає організації простору, встановлення взаємного розташування елементів і частин цілого за конкретною логікою відповідності конструкції реальному предмету і функціональному призначенню. Дорослий формує вміння дитини наділяти конструкції певним змістом та спонукає до ігрової діяльності з моделлю, конструкцією» [7, с. 76].

Учена О. Половіна підкреслює, що «конструювання – це творча діяльність, яка відповідає інтересам та потребам дітей дошкільного віку. Діти використовують створені ними споруди та вироби в різних цілях, таких як гра, театралізована діяльність, подарунки та прикрашання приміщень ...» [10, с. 26].

Погоджуємося з думкою дослідниці А. Рагозіною, яка зазначає, що «сама конструктивна діяльність носить моделюючий характер і безпосередньо включає дітей і педагогів у співпрацю активної самостійної побудови наочних моделей предметного довкілля. Конструюючи, діти вчаться розуміти ознаки предметів реальної дійсності» [11].

Також, для нашого дослідження є важливими такі поняття як: конструктивні уміння; предметно-практична, технологічна компетентність; ігрова компетентність.

Учена О. Олійник поняття «конструктивні уміння» характеризує як складне новоутворення, яке передбачає сформованість здатності особистості інтегровано здійснювати інтелектуальні, образотворчі, мовленнєво-творчі, предметно-перетворювальні дії шляхом ігрової проєктно-конструктивної діяльності, у результаті якої людина отримує новий оригінальний продукт [9].

У Державному стандарті дошкільної освіти предметно-практичну, технологічну компетентність розглядають, як «вміння дитини втілювати свої творчі ідеї з перетворення об'єктів довкілля з використанням різноманітних матеріалів, вирішення завдань конструктивного, технічно-творчого характеру та задач з моделювання»; «ігрову компетентність, як вміння дитини вільної та спонтанної активності з пробуджень власної ініціативи, під час якої є можливість застосування та засвоєння нових знань, відбувається розвиток дитини до входження життя дорослих шляхом ігрових дій» [2, с. 9, 14].

Автори L. Avraamidou, S. Hadjiachilleos, S. Papastavrou акцентують увагу на особливостях використання вихователем ЗДО конструкторів та іграшок у супроводі з дітьми дошкільного віку. Цінними для нас є дослідження вчених щодо характеристики позитивного впливу предметно-практичної діяльності вихованців на розвиток майбутньої особистості [14].

Також важливим для нас є той факт, що «ефективно організована професійна діяльність вихователів дошкільної освіти суттєво залежить від науково-орієнтованого проєктування освітнього процесу, методичного супроводу вихователів ЗДО, врахування основних закономірностей, принципів та форм взаємодії з вихованцями» [5, с. 203].

Узагальнюючи різні погляди на проблему підготовки майбутніх вихователів ЗДО до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку

в конструктивній діяльності, розвитку конструктивних умінь вихованців вважаємо, що у групах ЗДО мають бути створені осередки з конструктивно-будівельної діяльності, які сприяють створенню емоційної атмосфери, де діти відкриті до пошуків та експериментальної діяльності. Означене потребує організації освітнього процесу на засадах особистісно зорієнтованої моделі взаємодії вихователя та вихованців: довірливе ставлення до дитини, урахування її індивідуальних можливостей, забезпечення відчуття успіху в конструктивній діяльності, психологічну захищеність, оснащення осередків та забезпечення методичним матеріалом для творчості у вільній грі з будівельно-конструктивним матеріалом й різним видом конструктору тощо.

3. Складові готовності вихователів до взаємодії з дітьми в конструктивній діяльності

Формування майбутньої успішної особистості в епоху трансформації української педагогічної науки, зокрема розвиток творчих здібностей дітей, їх активності та самостійності набуває в наш час особливого значення. У процесі підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності слід зважати на мотиви (освітні, моральні, соціальні), які стимулюють творчу активність вихованців.

Розглянемо основні групи мотивів, які поділяються на: освітні мотиви (розкривають ставлення особистості до конструктивної діяльності (інтереси, потреби, які є основою активності і самостійності дітей)); моральні мотиви (характеризують власне моральне ставлення майбутньої особистості до оточуючих, а саме до тих людей, для яких власноруч виготовляють свої вироби чи виконують цікаві зображення); соціальні мотиви (спрямовують діяльність дитини на досягнення реальних конструктивних результатів, до певного місця в колективі, до освітньої діяльності загалом).

В «Освітній програмі від 2 до 7 років «Дитина»» (2020) [8] конструктивну діяльність дітей виділено окремим розділом «Конструювання». Зокрема, передбачено підрозділи щодо змісту педагогічної роботи: «конструювання із будівельного матеріалу», «конструювання з деталей конструкторів», «конструювання з паперу», «конструювання з природного матеріалу», «конструювання з викидних матеріа-

лів». У програмі окреслено основні вимоги та напрями щодо кожного з видів конструювання з дітьми раннього і дошкільного віку, подано характеристику завдань та орієнтовну тематику. Таким чином, належний супровід конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку передбачає врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців.

Важливе значення у процесі конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку відводимо особистості педагога, який, на думку О. Хорунжого [13], має належним чином підготуватися до неї: скласти тематичний річний (піврічний) план освітньої взаємодії та орієнтовні плани конспектів до кожного виду активності з конструктивно-будівельної діяльності. План слід узгоджувати із розділами чинної програми, за якою працює ЗДО і який, зокрема, може включати декілька занять (які передбачають взаємодію з різними будівельними матеріалами), присвячених одній темі. У плані передбачено бесіди, розповіді, досліди, матеріали, перелік основних практичних завдань, екскурсії, заключні освітні активності з конструктивної діяльності за темою.

Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності відбувається у різних напрямках:

1. Конструктивна діяльність вихованців, яка передбачає організацію освітньої взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку: проведення освітньої діяльності, екскурсії, організацію виставок продуктів діяльності дітей, організацію самостійної конструктивної діяльності дітей, партнерська взаємодія з батьками у проєктній діяльності.

2. Власна конструктивна діяльність вихователя: виготовлення різних дидактичних матеріалів, підбірка музичного супроводу, руханок, фізкультхвилинок, пальчикової гімнастики; матеріальне забезпечення осередків з конструктивної діяльності: естетичне облаштування осередку в груповій кімнаті, майданчика та окремих приміщень з використанням LEGO-конструкторів тощо.

Успішна організація конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку передбачає уточнення педагогічних умов, які ґрунтуються на загально-дидактичних та специфічних принципах, характеризуються певними вимогами до формування конструктивної діяль-

ності дітей раннього і дошкільного віку та спрямовані на задоволення їх особистісних потреб, самореалізацію в активній творчій діяльності. Відтак, майбутні вихователі мають бути готовими до належного забезпечення педагогічних умов у процесі взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності.

Набуті знання у процесі конструктивної діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку також впливають на особистісний фактор виховання, змінюють мислення, активізують процеси сприйняття. Особистісно-діяльнісний підхід, на основі якого слід формувати конструктивну діяльність дітей раннього і дошкільного віку, передбачає таку модель спілкування вихователя ЗДО з вихованцем, за якої особистісний компонент вибудовується з урахуванням минулого досвіду дитини, її особистісних якостей.

Майбутнім вихователям ЗДО варто пам'ятати про особистісний підхід, який передбачає послідовне ставленням дорослих до дитини як до особистості. Діяльнісний підхід спрямовано на організацію конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку в такий спосіб, щоб забезпечити їм активність у пізнанні, діяльності, саморозвитку та самовдосконаленні. Організація методичного супроводу конструктивної діяльності вихованців потребує від майбутніх вихователів ЗДО урахування особливостей сучасних дітей, які полюбили активність, динамічність. Майбутньому фахівцю дошкільної освіти важливо враховувати вікові особливості дітей раннього і дошкільного віку та важливість неоціненного впливу конструктивної діяльності на їх виховання та розвиток.

Конструктивна діяльність дає можливість дітям раннього і дошкільного віку самоствердитися у власних силах, отримати визнання серед дітей-однолітків, для яких вони будували споруду. Задля належного формування конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку вихователі ЗДО повинні мати сформоване креативне педагогічне мислення, уміти бачити в кожній дитині індивідуальність; повинні сам володіти моделлю продуктивного конструктивного пізнання і впроваджувати це у своїй діяльності. У центрі уваги вихователя ЗДО має перебувати дитина як особистість у своїй унікальності, а кожна освітня діяльність з конструювання має стати для вихованців відкриттям на шляху пізнання естетики оточуючого світу.

Отже, належним чином організована конструктивна діяльність вихованців ЗДО здатна забезпечити їх творчий потенціал. Саме на ґрунті гри, яка є в основі конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку, зароджуються творчі прояви майбутньої особистості.

Відтак, організовуючи конструктивну діяльність в ЗДО, майбутній вихователь повинен володіти належною підготовкою щодо формування відповідних знань у дітей, сприяти розвитку їхніх пізнавальних здібностей, самостійності та творчої ініціативи. Майбутньому педагогу слід враховувати, що формування навичок конструктивної діяльності у дітей раннього і дошкільного віку має відповідну специфіку і передбачає такі рівні та показники сформованості навичок конструктивної діяльності (за А. Федорович): репродуктивний (дії за зразком); виконавський (дії на основі застосування відомих знань, умінь та навичок); продуктивний (здатність вносити власні елементи, прийоми і засоби виготовлення виробу); творчий (самостійне знаходження вихованцем оригінальних вирішень конструктивних завдань) [12, с. 169].

Розуміння майбутніми вихователями поетапності та послідовності навчання конструюванню дасть змогу правильно формувати означену діяльність в умовах ЗДО, що в свою чергу сприятиме всебічному розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Навчання здобувачів вищої освіти методиці конструювання та винахідництва в ЗДО є одним із найбільш ефективних засобів активізації освітньої діяльності фахівців на основі міждисциплінарної інтеграції та фактором формування й розвитку їхнього творчого потенціалу. У процесі реалізації експериментального дослідження щодо підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивної діяльності варто звертати увагу на взаємозв'язок процесів формування професіоналізму майбутніх педагогів та педагогічної творчості.

Результативність успішного опанування конструктивною діяльністю визначається також рівнем сформованості конструктивних знань та умінь самого вихователя, його особистісним впливом на дитину раннього і дошкільного віку, характером організації освітнього процесу, методами педагогічного супроводу дітей. Слід наголосити, що відповідати вищезначеним характеристикам може лише творчий педагог. Відтак розвиток креативних здібностей майбутніх вихователів

ЗДО є пріоритетним напрямом підготовки здобувачів освіти педагогічних спеціальностей у закладі вищої освіти.

Формування готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивної діяльності відбувається в таких напрямках: розвиток і самовдосконалення здобувачів освіти у процесі становлення їхньої педагогічної культури; оволодіння сучасними освітніми технологіями, які б сприяли успішній реалізації майбутніми вихователями методів та прийомів організації конструктивної діяльності в умовах ЗДО. У процесі підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивної діяльності слід максимально розвивати їх творчий потенціал шляхом створення належного креативного середовища у процесі опанування навчальної дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО».

Способами творчого розвитку майбутніх вихователів ЗДО в освітньому процесі закладу вищої освіти є: допомога здобувачам освіти в усвідомленні чинників, що впливають на конструктивну діяльність дітей раннього і дошкільного віку в ЗДО; формування позитивної мотивації на продуктивну творчу взаємодію, усвідомлення специфіки конструктивної діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку; спонукання майбутніх вихователів створювати щось незвичне, оригінальне, по-новому підходити до вирішення того чи іншого питання на основі діяльнісного підходу; розвиток і самовдосконалення здобувачів освіти у процесі становлення їхньої педагогічної культури; оволодіння сучасними освітніми технологіями, які б сприяли реалізації майбутніми вихователями завдань конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку в умовах ЗДО; створення належного креативного середовища у процесі оволодіння майбутніми фахівцями змістом навчальних дисциплін; активізація постійної активності майбутніх вихователів через включення в зміст професійної підготовки завдань, спрямованих на формування творчого мислення; презентація майбутніми фахівцями творчих ідей, створення творчих споруд із різних конструктивних матеріалів та експериментування тощо; моделювання форм конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку; врахування індивідуальних можливостей та особливостей майбутніх вихователів ЗДО під час їхньої творчої діяльності.

В основі професійної підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності закладено характеристику основних компонентів, їх взаємозв'язків. Професійна підготовка майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності потребує врахування особливостей функціонування сучасної системи освіти, перспективних напрямів її розвитку відповідно до національних та європейських освітніх стандартів.

Розробка методологічного підґрунтя професійної підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності здійснюється на основі компетентнісного, системного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного, культурологічного, аксіологічного підходів, змісту конструктивної діяльності, структурно-функціональної моделі. Якісну підготовку до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності забезпечує педагогічна система, якою передбачено формування системи знань, умінь та навичок, особистісно-професійних якостей на основі особистісно-мотиваційного, освітньо-інтегративного, діяльнісного, рефлексивно-оцінювального компонентів підготовки, сформованості особистісно-професійних якостей, які забезпечуватимуть успішну аналітико-пізнавальну, конструктивно-перетворювальну, конструктивну діяльність в умовах закладу дошкільної освіти.

Теоретичний компонент системи професійної підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності містить: мету та завдання, функції, загальні (інноваційності, визнання самоцінності особистості, гуманізації освітнього процесу в ЗВО, індивідуалізації в організації освітнього процесу, співробітництва, співтворчості, діалогізації професійного педагогічного процесу) та специфічні (міждисциплінарного підходу, позитивного емоційного фону навчання, урахування зони найближчого розвитку в напрямі здобуття здобувачами освіти власних конструктивних умінь та навичок, діяльнісного підходу) принципи.

Технологічний компонент охоплює комплекс засобів формування готовності до конструктивної діяльності в закладі дошкільної освіти на засадах системного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного підходів; реалізує взаємодію компонентів підготовки (особистісно-

мотиваційного, освітньо-інтегративного, діяльнісного, рефлексивно-оцінювального), етапи, критерії та показники визначення рівнів готовності до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності, відповідні педагогічні умови (формування позитивної мотивації для організації конструктивної діяльності як засобу різнобічного виховання й розвитку дітей раннього і дошкільного віку; інтеграція змісту навчальних дисциплін щодо формування конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку; моделювання майбутньої конструктивної діяльності вихованців; залучення майбутніх педагогів до конструктивної діяльності дітей під час педагогічної практики; забезпечення належного креативного середовища задля формування готовності до проведення освітніх активностей з конструювання та експериментування в ЗДО).

Оцінювання результатів підготовки здобувачів вищої освіти має системно-формувальний характер, передбачає досягнення мети відповідно до цілей особистісно зорієнтованого підходу, здійснюється на основі аналізу продуктів конструктивної діяльності майбутніх вихователів ЗДО, використання сучасних комп'ютерних дистанційних платформ, інтернет-ресурсів, засобів діагностики. Професійна підготовка майбутніх вихователів ЗДО до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності реалізується в освітньому процесі закладу вищої педагогічної освіти через дотримання положень загальних і специфічних принципів освітньої діяльності, які обумовлюють вимоги до компонентів освітнього процесу (мета, завдання, зміст, форми, методи, результат) та сприяють їхньої реалізації.

Підготовка майбутніх вихователів в закладах вищої освіти базується на загально-педагогічних принципах (науковості, активності, усвідомленості, систематичності, доступності, зв'язку теорії з практикою, наочності, самостійності, індивідуалізації та диференціації) і специфічних (рефлексивності, творчості, пріоритетності практики над теорією, врахування «зони найближчого розвитку»).

Питання методологічних підходів у професійній підготовці майбутніх вихователів ЗДО вивчали багато вітчизняних та зарубіжних дослідників. Якісна підготовка майбутнього фахівця з дошкільної освіти потребує теоретичної, практичної, психологічної підготовки.

Застосування компетентнісного підходу передбачає врахування особистісної та професійної складової.

Професійна компетентність майбутнього фахівця є складним особистісним інтегративним утворенням, структура якого охоплює знання, уміння та навички, якість засвоєння яких відбувається за наявності належної мотивації, а також досвіду і ціннісного ставлення до діяльності. Результатом реалізації компетентнісного підходу є спроможність індивідуального стилю поведінки у професійній діяльності майбутніх вихователів ЗДО, розвиток їхньої педагогічної майстерності, оволодіння інноваційними методиками організації конструктивної та експериментальної діяльності з дітьми раннього і дошкільного віку.

Підготовку майбутніх вихователів ЗДО до творчої конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку вважаємо за необхідне будувати на принципі вивчення особистості здобувача освіти в діяльності і через діяльність. На кожному освітньому етапі здійснюється провідна діяльність, яка найбільше сприяє розвитку дитини в окремий період онтогенезу (розвитку). При цьому ми зосереджуємось на тому, що здобувачів вищої освіти варто навчати передумовам та етапам розвитку конструктивної діяльності дітей за різних умов та обирати відповідні методи педагогічного впливу.

У площині аналізу позицій учених та урахування особливостей організації конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку виокремлюємо такі структурні компоненти цього феномена: особистісно-мотиваційний компонент, який передбачає наявність відповідної мотивації, що спонукає належним чином здійснювати конструктивну діяльність, здатності до рефлексії щодо сформованості особистісних якостей; пізнавально-когнітивний компонент, який спонукає до якіснішого засвоєння знань та формування вмій в окресленому напрямі; діяльнісно-конструктивний компонент, яким охоплено належну сформованість конструктивних умінь та навичок, практичне застосування здобутих знань; рефлексивно-оцінювальний компонент забезпечує аналіз і оцінку власних надбань особистісно-професійного саморозвитку.

Загальновідомо, що критерієм визначення ефективності освітньої діяльності майбутніх педагогів є рівень засвоєння ними знань та вмій, орієнтування у способах вирішення практичних та творчих задач.

На основі результатів вивчення наукової літератури, результатів емпіричного дослідження нами визначено компоненти, критерії та показники готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності:

- мотиваційний (діагностика рівня сформованості мотиваційної готовності особистості): наявність інтересу до власної конструктивної діяльності; позитивне ставлення до конструктивної діяльності вихованців ЗДО; усвідомлення потреби в набутті знань та умінь задля належної організації взаємодії з конструктивною діяльністю дітей раннього і дошкільного віку; наявність мотивації до формування готовності вихователів ЗДО до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності;

- пізнавальний (добір відповідних знань, які є необхідними задля належної підготовки майбутніх вихователів в означеному аспекті): психолого-педагогічні знання, які слугують основою організації конструктивної діяльності вихователя з дітьми раннього і дошкільного віку, розвитку креативного мислення, пам'яті, уяви та здатності до самостійної творчості дітей раннього і дошкільного віку; ознайомлення здобувачів вищої освіти з віковими анатомо та фізіологічними особливостями дітей раннього і дошкільного віку під час організації конструктивної діяльності. Розуміння сутності, змісту, цілей та завдань конструктивної діяльності; володіння системою знань та обізнаність із методами та способами виконання взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності. Процесуально-технологічні знання, які поглиблюють поінформованість майбутнього вихователя ЗДО про: 1) способи та форми організації конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку; 2) методи активізації пізнавальної та творчої діяльності; 3) володіння знаннями про назви будівельного матеріалу та технологію виготовлення споруд з різного будівельного матеріалу;

- когнітивно-едукативний (сформованість особистісно-професійних якостей, наявність творчого потенціалу в означеному виді діяльності): сформованість професійних конструктивних умінь (інформаційно-технологічних, організаційних, комунікативних, психолого-педагогічних); оволодіння методами, способами і досвідом самостійного розв'язання педагогічних завдань; наявність уміння

здійснювати самоконтроль, самоаналіз й самооцінку результатів конструктивної діяльності.

У процесі дослідження нами були охарактеризовані такі уміння, які необхідні майбутнім вихователям у взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності, а саме: конструктивно-комунікативні; організаційні; предметно-практичні, технологічні; рефлексивно-діагностичні.

Конструктивно-комунікативні уміння – здатність здійснювати мовленнєво-творчий словесний супровід, який доповнює усвідомлення змісту дій вихователя чи графічних зображень, схем; здатність активізувати дітей раннього і дошкільного віку на творчу діяльність, втілення задуму, активного пошуку шляхів його реалізації; уміння доступно та образно висловлюватись, користуючись відповідними методами (вербальними та невербальними) викладу матеріалу.

Організаційні уміння – здатність створювати гармонійне сприятливе для творчого розвитку дитини морально-психологічне середовище; уміння планувати творчий процес, підбирати відповідний матеріал, методи, прийоми і засоби задля успішної взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності.

Предметно-практичні, технологічні уміння: 1) здатність особистості усвідомлено здійснювати власні дії щодо означеної діяльності; 2) здатність реалізовувати творчі задуми з перетворенням об'єктів довкілля з використанням різних будівельних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями; інтелектуальне предметно-маніпулятивне проєктування, моделювання технічно-творчих завдань для дітей раннього і дошкільного віку; 3) здатність діяльнісної творчості.

Рефлексивно-діагностичні уміння – здатність здійснювати контроль з конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку шляхом використання різних методів, ураховуючи особливості розвитку відповідних умінь, творчих здібностей вихованців; здатність до самоаналізу власної педагогічної та конструктивної діяльності, визначення перспектив її удосконалення.

Сформовані особистісно-професійні якості впливають на результат готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності (спостережливість,

відповідальність, емпатія, тактовність, цілеспрямованість); здатність здійснювати саморегуляцію емоційно-психологічного стану задля успішної творчої конструктивної діяльності; прагнення до підвищення професійної компетентності, самовдосконалення та саморозвитку.

Професійна підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності має бути послідовною і систематичною, а формування уявлень про конструктивну діяльність варто починати з вікової психології (де студент дізнається про особливості розвитку дітей раннього і дошкільного віку), педагогіки, теорії гри тощо.

Предметом нашого дослідження є особливості майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності на матеріалі навчальної дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО». В нашому дослідженні взяли участь студенти 4 курсу (28 осіб, ЕГ) Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка спеціальності 012 «Дошкільна освіта» та студенти (14 осіб, КГ) 4 курсу Комунального закладу Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж».

Нами проаналізовано освітньо-професійні програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, а також запропоновано систему використання сучасних освітніх технологій під час вивчення курсу «Конструювання та експериментування в ЗДО»: воркшопи, навчально-ділові ігри, майстер-класи, евристичні прийоми навчання, міні-проекти, використання ІКТ, ЕНК (електронний навчальний курс), Canva, презентації, яка відіграє важливу роль у діяльності науково-педагогічних працівників, сприяє ефективній передачі знань, підвищенню наочності досліджень і полегшенню сприйняття складної інформації студентами тощо.

Вважаємо, що в освітньому процесі закладу вищої освіти (далі – ЗВО) під час опанування майбутніми вихователями дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО» слід застосовувати методи взаємодії з майбутніми вихователями ЗДО, які дають їм змогу змодельовувати означену діяльність в обраній професії, піднятися до рівня дитини, спробувати відчувати те, що відчуває вихованець, коли в нього «вийшло», «майже вийшло» і він потребує ще трішечки часу чи

незначної підказки. Орієнтуючи здобувачів вищої освіти на доцільність добору методів та прийомів конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку, викладач закладу вищої освіти формує у майбутніх вихователів уміння прогнозувати розвиток динамічного, часто суперечливого освітнього процесу в ЗДО. Майбутні вихователі у процесі вивчення дисципліни засвоюють комплекс методів та прийомів, навчаються гнучко та творчо їх застосовувати під час практичної підготовки.

На першому етапі дослідження, у процесі вивчення дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО», було проведено опитування та анкетування щодо з'ясування готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності. Був з'ясований рівень мотивації щодо організації конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку, а саме: наявність інтересу до власної конструктивної діяльності, позитивне ставлення до конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку, усвідомлення потреби в оволодінні знаннями, вміннями і навичками задля належної організації конструктивної діяльності дітей раннього і дошкільного віку, а також з'ясовано мотивацію майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності. Нами було з'ясовано, якими ресурсами користуються майбутні вихователі у процесі підготовки до семінарських, практичних занять, самостійної роботи, а також усвідомлення ключових понять дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО» та визначення видів активностей дітей у конструктивній діяльності.

На виявлення рівня сформованості самооцінки творчих можливостей здобувачам вищої освіти було запропоновано анонімно заповнити картку для виявлення рівня прояву показників: високий (виявляється в повній мірі), середній (недостатньо виявляється), початковий (майже не виявляється). У характеристику творчих можливостей увійшли такі категорії: бажання пізнати себе; потяг до пошуку нової інформації, фактів; творчий інтерес, допитливість; сміливість; готовність до ризику; самостійність; впевненість у своїх силах і здібностях; ініціативність; цілеспрямованість; наполегливість; вміння доводити розпочату справу до кінця; працьовитість; емоційна активність; проблемне бачення; здатність до дослідницької діяльності; здатність до подання

оригінальних ідей, гіпотез; розвинена уява, фантазія; оптимізм; здатність до виявлення суперечностей; здатність до виявлення суперечностей; здатність до міжособистісного спілкування; вміння аналізувати, інтегрувати та синтезувати інформацію; асоціативність пам'яті; ентузіазм; цілісність, синтетичність; самостійність, сприйняття; творчість мислення; альтернативність; пошуково-перетворювальний стиль мислення.

На основі аналізу отриманих відповідей зроблено наступні висновки, а саме: майбутні вихователі проявили позитивне ставлення до вивчення дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО», мають бажання оволодіти ключовими поняттями курсу; сформувати бачення про освітню організацію конструктивної діяльності в ЗДО. Узагальнено інформацію щодо ресурсів та видів діяльності, які використовують майбутні вихователі та в яких найчастіше беруть участь. Майбутні вихователі ЗДО найчастіше готуються до семінарських, практичних занять з використанням таких засобів, як: CANVA, WORD, VN, ChatGPT (III), Google, застосунок для презентацій Microsoft PowerPoint, Gmail, ЕНК, глосарії, форуми, Google Meet, Google Classroom, Google документи, Google дошка, база даних Google Scholar (Академія), LearningApps, mind map (інструмент для створення мап думок або мап пам'яті, асоціативної карти для діаграм на якій відображають слова, ідеї, завдання, або інші елементи), Kahoot (ігрова платформа), Pinterest, InShot (відео редактор).

Використання різних сучасних програм, діяльностей, ресурсів відкриває майбутнім вихователям ЗДО можливості для формування професійної компетентності, вміння розв'язувати завдання професійної діяльності на основі здобутих теоретичних знань та практичних умінь під час вивчення фахових дисциплін у закладі вищої освіти. Саме для цього ми і визначили знання з конструктивної діяльності, вмотивованість до отримання знань та професійно значущі якості особистості.

Нами було також визначено рівень усвідомленості майбутніми вихователями ключових понять дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО». В експериментальній групі 82% студентів не дали повної відповіді на визначення ключових понять «конструювання», «дитяче експериментування», «винахідництво», «види кон-

структорів», «назви будівельного матеріалу», тоді як 18% змогли пригадати які є конструктори в ЗДО, будівельні матеріали і як впливає освітня взаємодія з конструювання на розвиток маленької особистості, що свідчить про недостатній рівень розуміння цього питання.

Окреслюючи показники якості підготовки здобувачів вищої освіти до освітньої діяльності в ЗДО, слід враховувати те, що в умовах навчання у ЗВО неможливо оволодіти всім обсягом необхідних знань, умінь і навичок, оскільки обсяг професійних обов'язків педагога постійно оновлюється, удосконалюється, змінюється за своїм змістом, функціями. Відповідно відбувається зміщення акцентів на його особистісні якості, які водночас є метою та засобом підготовки майбутніх фахівців до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності.

Таким чином, структурно-компонентна характеристика підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності поєднує такі компоненти: особистісно-мотиваційний (передбачає наявність відповідної мотивації, що спонукає належним чином здійснювати конструктивну діяльність), освітньо-інтегративний (спонукає до якіснішого засвоєння знань та формування вмінь в окресленому напрямі), діяльнісний (яким охоплено сформованість конструктивних умінь і навичок, практичне застосування здобутих знань); рефлексивно-оцінювальний (забезпечує аналіз і оцінку власних надбань особистісно-професійного саморозвитку).

4. Висновки

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки, а саме: уточнено сутність поняття «професійна готовність майбутнього вихователя», яка є складним особистісним інтегративним утворенням, структура якого охоплює знання, уміння та навички, якість засвоєння яких відбувається за наявності належної мотивації, а також досвіду і ціннісного ставлення до конструктивної діяльності». Визначено компоненти (мотиваційний, пізнавальний, когнітивно-едукативний), критерії, показники та рівні (високий, середній, початковий) готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності.

У процесі дослідження нами були охарактеризовані такі уміння, які необхідні майбутнім вихователям у взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності, а саме: конструктивно-комунікативні; організаційні; предметно-практичні, технологічні; рефлексивно-діагностичні.

Відповідно в контексті підготовки майбутніх вихователів до взаємодії дітей раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності реалізацію компетентнісного підходу вбачаємо у здатності здобувачів вищої освіти на належному рівні аналізувати конструктивну будову споруд, володіти способами їх створення за допомогою різних будівельних матеріалів. Індивідуалізацію освітнього процесу в ЗВО спрямовано на організацію суб'єкт-суб'єктної взаємодії у напрямі «викладач-здобувач вищої освіти». Таким підходом передбачено організацію активного спілкування у закладі вищої освіти, також і в майбутній професійній діяльності вихователя на засадах партнерства.

Нами описано стан готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності, який свідчить про недостатній їхній рівень. Проведений аналіз дозволив стверджувати про необхідність визначення і цілеспрямованого упровадження педагогічних умов щодо підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності в освітньому процесі ЗВО.

Нами визначені такі педагогічні умови для покращення результатів майбутніх вихователів ЗДО при вивченні дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО». Перша педагогічна умова – мотиваційно-ціннісне спрямування майбутніх вихователів на успішну конструктивну діяльність в ЗДО на основі актуалізації позитивного досвіду досягнень. Створення ситуацій успіху під час конструктивної діяльності здобувачів вищої освіти розвиває нестандартне мислення, формує стійкі прагнення у напрямі творчого самовияву, активності в освітній діяльності.

Другою педагогічною умовою є засвоєння системи практично зорієнтованих, інтегрованих знань про конструювання, дитяче експериментування, винахідництво на основі пізнавальної активізації здобувачів освіти та критичного осмислення ними навчального матеріалу. Реалізація цієї педагогічної умови передбачає визначення теоретич-

них основ при вивченні дисципліни «Конструювання та експериментування в ЗДО». У процесі вивчення матеріалу доцільно використовувати інтерактивні форми і методи навчання, зокрема: «мозковий штурм», тематичну дискусію, використання ІКТ тощо.

Третьою педагогічною умовою є застосування особистісно зорієнтованих технологій, спрямованих на формування конструктивних умінь. Формування індивідуально-особистісних і соціально-психологічних якостей майбутніх вихователів ЗДО базується на таких умінь: ефективної комунікації, тайм-менеджменту, прийняття рішень, само-рефлексії тощо.

Отже, вважаємо, що визначені складові та педагогічні умови готовності майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності довели свою ефективність та дієвість. Подальшого вивчення потребує опис методичного супроводу взаємодії майбутніх вихователів з дітьми раннього і дошкільного віку в конструктивній діяльності.

Список літератури:

1. Артемова Л. Дошкільна освіта в Україні: лідерство в професії. Київ: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2015. 264 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
3. Волинець Ю., Стаднік Н., Панченко Т. *Особливості педагогічного супроводу дітей раннього віку з конструктивної діяльності. Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. № 1 (71). С. 289–294. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48998/>.
4. Волинець Ю.О., Стаднік Н.В. *Особливості формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку в конструктивній діяльності. Traditions and new scientific strategies in the context of global transformation of society : Scientific monograph. Baltija Publishing, Latvia, Riga*. 2024. С. 26–48. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48597/1/Y_Volynets_Monograph_2024_FPO.pdf
5. Волинець Ю.О., Стаднік Н.В., Матушевська О.В. *Педагогічні умови розвитку творчості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі педагогічної практики. The world of science and innovation. Proceedings of X international scientific and practical conference*. 2021. С. 195–203. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36542/>
6. Гавриш Н.В. Педагогічна інноватика: передумови й тенденції розвитку. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. праць*. Вип. 5. Київ : Каравела, 2000. С. 172–180.

7. Демидова Ю.О. Визначення рівня сформованості пізнавальної самостійності старших дошкільників в конструктивній діяльності. *Педагогічний дискурс*. Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. 2012. Вип. 13. С. 76–79.

8. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертутіна [та ін.]; наук. ред.: Г.В. Беленька; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т імені Б. Грінченка Київ. 2020. 440 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

9. Олійник Т.О. Особливості інноваційних перетворень в освіті. *Новий колегіум* : зб. наук. праць. 2005. № 6. С. 22–28.

10. Половіна О.А. Ранній розвиток дитини: Потреба соціуму чи батьківські амбіції? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 10. С. 23–30.

11. Рагозіна В.В. Перші кроки до мистецтва, або Як організувати художню діяльність дітей раннього віку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 12. С. 4–6.

12. Федорович А.В. Формування навичок художнього конструювання в дітей дошкільного віку. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Вип. 79. Т. 2. 2021. С. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.36>.

13. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. Тернопіль : СМП Астон, 2003. 220 с.

14. Hadjiachilleos S., Avraamidou L., Papastavrou S. The Use of Lego Technologies in Elementary Teacher Preparation. *Journal of Science Education and Technology*. 2013. Volume 22. P. 614–629. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10956-012-9418-4>

References:

1. Artemova, L. (2015) *Doshkilna osvita v Ukraini: liderstvo v profesii* [Preschool education in Ukraine: leadership in the profession]. Kyiv: Kyivskyi universytet im. B. Hrinchenka. 264 s. (in Ukrainian)

2. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity Ukrainy (2021). [Basic component of preschool education in Ukraine]. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (in Ukrainian)

3. Volynets, Yu., Stadnik, N., Panchenko, T. (2024) *Osoblyvosti pedahohichnoho suprovodu ditei rannoho viku z konstruktyvnoi diialnosti* [Peculiarities of pedagogical support for young children in constructive activity]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 1 (71). S. 289–294. (in Ukrainian)

4. Volynets, Yu.O., Stadnik, N.V. (2024) *Osoblyvosti formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti ditei starshoho doshkilnoho viku v konstruktyvni diialnosti* [Features of the formation of communicative competence of older preschool children in constructive activity]. *Traditions and new scientific strategies in the context of global transformation of society : Scientific monograph*.

Baltija Publishing, Latvia, Riga. S. 26–48. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48597/1/Y_Volynets_Monograph_2024_FPO.pdf. (in Latvia)]

5. Volynets, Yu.O., Stadnik, N.V., Matushevska, O.V. (2021) Pedahohichni umovy rozvytku tvorchosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity u protsesi pedahohichnoi praktyky [Pedagogical conditions for the development of creativity of future educators of preschool educational institutions in the process of pedagogical practice]. *The world of science and innovation. Proceedings of X international scientific and practical conference.* S. 195–203. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36542/>

6. Havrysh, N.V. (2000) Pedahohichna innovatyka: peredumovy y tendentsii rozvytku [Pedagogical innovation: prerequisites and development trends]. *Problemy vzaïemodii mystetstva, pedahohiky ta teorii i praktyky osvity : zb. nauk. prats.* Vyp. 5. Kyiv : Karavela. S. 172–180. (in Ukrainian)

7. Demydova, Yu.O. (2012) Vyznachennia rïvnia sformovanosti piznavalnoi samostiïnosti starshykh doshkilnykiv u konstruktivnii diïalnosti [Determining the level of cognitive independence of older preschoolers in constructive activity]. *Pedahohichniï dyskurs.* Khmelnytska humanitarno-pedahohichna akademiïa. Vyp. 13. S. 76–79. (in Ukrainian)

8. Dytyna: Osvitnia prohrama dlïa ditei vid dvokh do semy rokiv (2020) [Child: Educational program for children from two to seven years old] / nauk. ker. proektu: O.V. Ohneviuk ; avt. kol.: H.V. Bielienska, O.L. Bohinich, V.M. Vertuhina [ta in.]; nauk. red.: H.V. Bielienskai; Min. osv. i nauky Ukrainy, Kyiv. un-t imeni B. Hrinchenka. Kyiv. 440 s. (in Ukrainian)

9. Oliinyk, T.O. (2005) Osoblyvosti innovatsiïnykh peretvoren v osviti. *Novyi kolehium : zb. nauk. prats* [Features of innovative transformations in education]. № 6. S. 22–28. (in Ukrainian)

10. Polovina, O.A. (2018) Rannii rozvytok dytyny: Potreba sotsïumu chy batkivski ambitsii? [Early child development: Social need or parental ambitions?] *Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu.* № 10. S. 23–30. (in Ukrainian)

11. Rahoïina, V.V. (2020) Pershi kroky do mystetstva, abo Yak orhanizuvaty khudozhnii diïalnist ditei rannoho viku [First steps to art, or How to organize artistic activity for young children]. *Vykhovatel-metodyst doshkilnoho zakladu.* № 12. S. 4–6. (in Ukrainian)

12. Fedorovych, A.V. (2021) Formuvannia navychok khudozhnoho konstruiuvannia v ditei doshkilnoho viku [Formation of artistic design skills in preschool children]. *Naukovi chasopys NPU im. M.P. Drahomanova. Seriïa 5 : Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy.* Vyp. 79. T. 2. S. 166–170. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.36>. (in Ukrainian)

13. Khorunzhyi, V.I. (2003) Praktykum v navchalnykh maïsterniakh z metodykoïu trudovoho navchannia [Practicum in training workshops with the method of labor training]. Ternopil : SMP Aston. 220 s. (in Ukrainian)

14. Hadjiachilleos, S., Avraamidou, L., Papastavrou, S. (2013) The Use of Lego Technologies in Elementary Teacher Preparation. *Journal of Science Education and Technology.* Volume 22. S. 614–629. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10956-012-9418-4>